

Gellér és Báránvos Ügyvédi Iroda

Alkotmánybíróság

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
útján

Gellér
Balázs

Digitálisan
alírta: Gellér
Balázs
Dátum:
2021.02.08
09:46:45 +01'00'

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[redacted] - mellékelten csatolt meghatalmazással igazolt – jogi képviselőm útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLV. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 3.Bpk.III.855/2020/5. számú végzésének és a Fővárosi Törvényszék 29.Bpkf.10.804/2020/5. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

I. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

I.1. A pertörténet rövid ismertetése

2020. január 31-én az indítványozó jogi képviselője útján tett feljelentést [redacted] ellen rágalmazás miatt.

2020. szeptember 22-én a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság megszüntette a büntetőeljárást bűncselekmény hiánya miatt.

2020. október 1-én az indítványozó jogi képviselője útján fellebbezést jelentett be.

FŐLAJSTROMSZÁM: 855/20	
MELLÉKLET: KÖZTÜK:	
PÉLDÁNY: IV.	
2021 FEBR 08.	
FŐLAJSTROMSZÁM: 855/20	
UTÓÍRATON:	

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 00348 - 0 / 2021	
Érkezett: 2021 FEBR 15.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 5 db	3

2020. október 15-én az indítványozó jogi képviselője útján írásban indokolta a fellebbezést.
2020. december 7-én a Fővárosi Törvényszék helybenhagyta az elsőfokú végzést.

I.2. A tényállás rövid ismertetése

A feljelentés szerint [REDACTED]

[REDACTED] jelent meg egy cikk [REDACTED] tollából [REDACTED] címmel.

A cikkben [REDACTED] a KEOP pályázatokkal, valamint az azokat vizsgáló GVH eljárással foglalkozik.

A cikk egyes szövegrészeinek elemzését megelőzően, a következőket szükséges rögzíteni:

[REDACTED] a GVH versenyfelügyeleti eljárást indított a KEOP pályázatok kapcsán 21 gazdasági társasággal szemben. Az eljárás alá vont cégek között a [REDACTED] is szerepelt.

[REDACTED] számon a versenyfelügyeleti eljárás évekig folyt, a Versenytanács [REDACTED] hozta meg határozatát.

Ezen határozattal a Versenytanács [REDACTED] gazdasági társaság vonatkozásában azt állapította meg, hogy ezek a gazdasági társaságok a [REDACTED], [REDACTED] azonosító számú, [REDACTED] elnevezésű pályázati konstrukcióhoz kapcsolódóan kiírt, [REDACTED] beszerzésére szóló közbeszerzési eljárások kapcsán a status quo fenntartására irányuló, az egyes tenderek felosztása révén megvalósuló, versenykorlátozó célú egységes, folyamatos jogsértést tanúsítottak. [REDACTED] gazdasági társasággal szemben a Versenytanács versenyfelügyeleti bírságot szabott ki.

[REDACTED] gazdasági társasággal, köztük [REDACTED] szemben a Versenytanács megszüntette az eljárást a Ket. 31. § (1) i) pontja alapján.

[REDACTED] a GVH a határozat betekinthető verzióját [REDACTED]

Az indokolásból egyértelműen megállapítható, hogy [REDACTED] nem vett részt a piac jelentős szereplőiből álló kartellben, [REDACTED] pedig nem koordinálta ezt a kartellt.

[REDACTED]

Ezzel az újságíró megágyaz annak, hogy [REDACTED] és családja jelentős politikai kapcsolatokkal rendelkező személy.

A cikk tehát azt a hamis látszatot kelti, hogy a [REDACTED] és [REDACTED] részt vettek a kartellben, őket is el kellett volna marasztalni, [REDACTED] és a [REDACTED] is kizárólag [REDACTED] magas szintű politikai kapcsolatainak köszönhetően úszta meg a GVH eljárásban az elmarasztalást.

Az indítványozó a következő szövegrészeket sérelmezte és cáfolta ezeket:

[REDACTED]

Valótlanul állítja a cikk, hogy [REDACTED] intenzív kapcsolatban volt a fő koordinátorral.

A valóság ezzel szemben az, hogy az eljáró Versenytanács álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy [REDACTED] koordináló tevékenységet végzett volna a KEOP tenderek kapcsán. (határozat 58. pont) A GVH által koordinálónak tekintett személlyel nem állt intenzív kapcsolatban, mindösszesen néhány alkalommal kéretlenül kereste [REDACTED] [REDACTED] éppúgy, mint másokat is a piacon. A GVH határozata egyértelműen megjelöli azokat a szereplőket, akik az igényfelmérést végezték (határozat 101. pont), ebben sem [REDACTED] sem a [REDACTED] munkatársai nem vettek részt.

[REDACTED]

A szerző a [REDACTED] korábbi cikkére visszautalással azt a látszatot kelti, hogy [REDACTED] is szervező volt „a tuti kartellben”, és ennek keretében részt vett a KEOP tenderekben elnyert pályázati pénzek „visszaosztásában”. A bevezetőben közölt számok, másrészt a Versenytanács határozata is tényszerűen és objektíven cáfolja, hogy a [REDACTED] vagy akár [REDACTED] részt vett volna „a tuti kartellben”, a Versenytanács határozata pedig

egyértelműen megállapította, hogy nem végzett koordináló tevékenységet. Az pedig fel sem merült, hogy bármilyen „visszaosztásban” részt vett volna, ilyen senki nem állított és ilyen nem is történt, sőt e tekintetben a Versenytanács határozata, illetőleg a határozat indokolása sem utal sem a [REDACTED] sem egyébként a határozatban elmarasztalt vállalkozások esetében sem jelentős túlárzásokra, illetőleg „visszaosztásra”.

A valóság tehát az, hogy sem [REDACTED] sem a [REDACTED] nem tudott semmiféle visszaosztásról, és nem vett részt semmiféle visszaosztásban.

A Versenytanács határozatának V.5. szakasza részletesen ismerteti a kartell szervezőinek tevékenységét, igényfelmérésre vonatkozó együttműködését. Sem ebben, sem az elmarasztalt vállalkozások együttműködésében a [REDACTED] nem vett részt. Az eljáró versenytanács [REDACTED] tekintetében is megállapította, hogy semmifajta előkészítő és koordinációs tevékenységet nem végzett, legfeljebb és „elsősorban a [REDACTED] érdekeit képviselve, a [REDACTED] piaci pozíciójának elősegítésére törekedett.” A [REDACTED] nem volt köze a kartellhez, illetőleg a kartell szervezőihez, így értelemszerűen semmilyen eligazodást nem segített. Maga a Versenytanács határozata több helyütt megállapítja, hogy a gyártók nem adtak ajánlatot a [REDACTED] részére, amiből kirajzolódik, hogy a kartell részben inkább a [REDACTED] ellenében szervezhetők. A [REDACTED] nem az eligazodást segítette, hanem saját maga számára próbálta értelmezni a kartellben résztvevő piaci szereplők preferenciáit. Mindezt az is alátámasztja, hogy a [REDACTED] számos esetben próbált jogorvoslattal élni, kiegészítő tájékoztatás kért, vitarendeztetett, illetve [REDACTED] Döntőbizottságon próbált megtámadni kiírást.

A cikk tehát valótlanul állítja, hogy akár a [REDACTED] akár [REDACTED] bármiben segítette volna az eligazodást, vagy koordinációt, hogy melyik forgalmazónak kell nyernie a kérdéses KEOP pályázatokban.

A cikk azt a hamis látszatot kelti, hogy ez a koordinátor [REDACTED] lehetett. A valóság ezzel szemben az, hogy ahogy azt a Versenytanács is megállapította, semmilyen koordináló tevékenységet nem végzett. A Cafe Frei-ben pedig soha nem járt.

Az eljárási ismeretek hiányára vall, hogy azt a tényt, hogy a Versenytanács határozatában bizonyos helyeken nem szerepel [REDACTED] neve, úgy állítja be a cikk, hogy újraértékelhették a szerepét, illetve eltűnt a neve az ügyből. Annak ellenére, hogy a cikket jegyző újságíró az [REDACTED] internetes portál impresszumában gazdasági újságíróként került feltüntetésre nem ismeri, vagy úgy tesz, mintha nem ismerné a GVH eljárásokra vonatkozó szabályokat. Ennek köszönhetően ismeret hiányában, vagy szándékosan von le téves következtetéseket a versenytanácsi határozatban meg nem nevezett személyekkel kapcsolatban. A valóság ezzel szemben az, hogy nem tűnt el [REDACTED] neve az ügyből, hanem kifejezetten a koordinálás hiányát állapította meg a Versenytanács. E vonatkozásában, ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a GVH magánszemélyekkel szemben nem hozhat határozatot, a gazdasági verseny tisztességét hivatott vizsgálni gazdasági társaságok között. A nyilvános anyagban magánszemélyek nem nevesíthetők, neveik kitarakva szerepelnek, de a nem betekinhető iratanyag egyértelműsíti a magánszemélyeket és az a magánszemélyekre vonatkozó megállapításokat tartalmazza is.

A [REDACTED] által vezetett [REDACTED] a GVH vizsgálat során lefoglalt dokumentumok (összesítő nevén: bizonyíték, akár terhelő, akár felmentő információt tartalmaz) mind a társaság, illetve az akkori vezetőjének a kartelltől való távolmaradását igazolta. Sem [REDACTED] sem a [REDACTED] munkatársai a kartellel összefüggő táblázatot nem készítettek és nem terjesztettek. Ennek okán [REDACTED] és a [REDACTED] a GVH határozat 11 másik céggel együtt felmentette, amely a nyilvánosan elérhető dokumentumokból is egyértelműen megállapítható. A legfőbb bizonyítéknak számító dokumentumokat a kartell szervezőinél találták meg, azok szerzőit a betekinhető iratanyag a GVH határozat 101. pontban „nevesíti”.

A [REDACTED] kapcsán a Versenytanács külön kiemelte, hogy „kifejezetten arra vonatkozó bizonyítékok állnak rendelkezésre, hogy a [REDACTED] egyes gyártók elzárkóztak, terméket nem adtak részére, ajánlatkéréseit elutasították, vagy arra nem is válaszoltak” (határozat 642. pont), éppen azért, mert a kartellben nem vett részt. A [REDACTED] agresszív üzletpolitikája és „rossz híre” abban állt, hogy amennyiben egy általa megvizsgált tender kiírását esetlegesen versenyszűkítőnek vélelmezett, akkor annak tekintetében a közbeszerzésekről szóló törvény adta lehetőségek keretén belül jogorvoslat révén (előzetes vitarendezés, Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásának kezdeményezése) igyekezett eljárni, ezáltal is a mind szélesebb körű verseny lehetőségét elérni. A valóság tehát az, hogy a Versenytanács által megállapítottan kartellben részt vevő cégek nem tartották kartellpartnernek a [REDACTED] a céget

kizárva szervezték a kartellt. Mindez nem a [REDACTED] rossz hírére bizonyítja, ellenkezőleg, éppen azt mutatja, hogy jogkövető magatartása miatt maradt sokszor üzleti partnerek nélkül.

A sajtó-helyreigazítási kérelem nyomán az [REDACTED] a cikk végén szó szerint közzétette a GVH Versenytanácsának [REDACTED] számú határozata azon részeit, amelyek a [REDACTED] kapcsolatos indokolást tartalmazzák

I.3. A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az elsőfokú végzéssel szemben fellebbezést nyújtottunk be, így az ügyben a jogorvoslati lehetőségeket kimerítettük.

A 2017. évi XC. törvény 784. § (1) bekezdése értelmében „*A magánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.*”

Az ügyben nem kezdeményeztünk sem perújítást, sem jogorvoslatot a törvényesség érdekében.

I.4. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló utolsó bírói döntés, vagyis a Fővárosi Törvényszék 29.Bpkf.10.804/2020/5. számú végzése 2020. december 14. napján került kézbesítésre az indítványozónak, ezáltal az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

I.5. Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az indítványozó magánvádló volt. Az 1/2015. (I.16.) AB határozat kifejtette a következőket: „*Az indítványozó érintettségét illetően a befogadás során vizsgálendő volt, hogy a büntetőeljárás keretein belül milyen minőségben vett részt az alkotmányjogi panaszos, mivel önmagában a sértetti pozíció nem biztosít alapot a személyes érintettség megállapítására a tekintetben, hogy az állam miként gyakorolja büntető igényét. A panaszos azonban sértetti minőségén túl, magánvádlóként lépett fel az alapügyben és személyére vonatkozóan alapjogát érintő bírósági döntés született, mely szintén az alkotmányjogi panasz törvényi feltételeinek fennálltát igazolja.” [9]*

I.6. Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta, vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az elsőfokú bíróság az inkriminált közléseket „tényre közvetlenül utaló kifejezést használt” elkövetési magatartásnak minősítette, és megállapította, hogy alkalmasak a becsület csorbítására. Ezt követően vizsgálta a cselekmény társadalomra veszélyességét, és az újabb AB gyakorlat miatt annak hiányát állapította meg.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bírósággal, mivel a feljelentés tárgyát képező közlés túlnyomórészt értékítélet.[11]

A továbbiakban az AB gyakorlatára hivatkozással kifejtette, „*a hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas – e minőségére tekintettel tett –, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető*”. Ebben az esetben tehát attól függetlenül kiterjed a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletre, hogy valós vagy valótlan észrevételeken, érveken alapszik”. [16]

A Fővárosi Törvényszék azonban az AB határozat számát nem jelölte meg, igaz a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményt idézi. Ugyanakkor nem vette figyelembe, hogy az Alaptörvény IV. módosítása után az AB módosította a megengedett véleménynyilvánítás alkotmányos követelményeit.

A másodfokú bíróság összegzése szerint „*a feljelentő által tett kijelentések főként értékítéletek, kisebb részben tényállítások, de nem valósítanak meg bűncselekményt, mivel az érintett cikkben közöltek nem járnak az emberi méltóság sérelmével*”. [17]

Konklúziója szerint „*mivel a történeti tényállásban leírt cselekmény esetében az adott bűncselekmény törvényi tényállási eleme hiányzik, helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság arra, hogy a rágalmozás vagy a becsületsértés vétsége tekintetében nincsen tényállásszerű magatartás*”. [18]

A másodfokú bíróság alaptörvény-ellenesen terjesztette ki a véleménynyilvánítás szabadságát, és ezzel az indítványozónak a jó hírnévhez és az emberi méltósághoz való joga indokolatlanul csorbult.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

II.1. Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény II. cikke deklarálja, hogy „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz ...”

Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés szerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” (kiemelés tőlem: GB)

Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdés kimondja: „A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

Az első és másodfokú bíróság határozatai sértik [REDACTED] az emberi méltósághoz és jó hírnévhez fűződő alkotmányos jogát.

II.2. Az indítványozó státusza

Az Abtv. 27. § (3) bekezdése értelmében „Közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e.”

Mivel a cikk megállapítja, hogy „[redacted] [redacted] [redacted] kormánybiztos”, vizsgálni kell, hogy közhatalmat gyakorló személy-e.

Azt, hogy kik minősülnek közhatalmat gyakorló természetes személynek, a 2012. évi C. törvény (Btk.) az értelmező rendelkezések között rögzített hivatalos személy fogalmán keresztül határozza meg. (459. § (1) 11. pont)

[redacted] felelős kormánybiztos volt,¹ majd 2020 nyarán [redacted] kormánybiztossá nevezték ki.²

A Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pontja d) alpontja a kormány megbízottat sorolta a hivatalos személyek közé. A kormánybiztos nem hivatalos személy, nem közhatalmat gyakorló személy.

Ennél fontosabb, hogy a cikkben szereplő kartellezés idején [redacted] magánszemély volt. Hangsúlyozzuk, hogy [redacted] magánszemélyként adja be az alkotmányjogi panaszát.

II.3. A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Eldöntendő kérdés, hogy a Fővárosi Törvényszék az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e a jó hírnév védelméhez való jog, az emberi méltóság illetve a véleménynyilvánítás szabadságának egymáshoz való viszonyát.

A 36/1994. (VI.24.) AB határozat rendelkező része a közhatalmat gyakorló személyeket és intézményeket, valamint a közszereplő politikusokat nevesítette. A büntetőeljárásokban rendre kicsúcsosodott az a kérdés, hogy a sértett ezen személyi körbe vonható-e. A sértettek igyekeztek ezt a felsorolást zárt taxációként értelmezni, így érvelésükben a mai napig visszatérő elem, hogy a sértett sem közhatalmat gyakorló személynek, sem közszereplő politikusként nem tekinthető, így nincs alap a fokozott tűrés kötelezettség megállapítására.

A bírói gyakorlat számára a legnagyobb problémát kétségtelenül a közszereplő fogalmának tartalommal kitöltése jelentette, mivel a magyar jog a közszereplő fogalmát nem határozza meg, és az elvi alap sem tisztázott, hogy mitől válik valaki közszereplővé.

Az Alaptörvény hatályba lépése után az AB két fontos határozatot hozott: a 7/2014. (III.7.) AB határozatot és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatot. Ez a két határozat vált alaphatározattá a személyiségvédelem szempontjából.

Az új Ptk. 2:44. §-t vizsgálva, a 7/2014. (III.7.) AB határozatban az Alkotmánybíróság első ízben szögezte le, hogy „a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely – köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló – közlést e szempontok szerint kell megítélni.”[47]

A jogalkalmazás során mindenekelőtt arra kell tekintettel lenni, hogy

- a közügyekre vonatkozó megnyilvánulások mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét.
- a személyiségvédelem korlátozottsága nem csupán a hivatásszerűen közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, hiszen a közügyek vitatása adott esetben – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet.
- nem lehet figyelmen kívül hagyni azonban a megszólalással érintett személy státuszát sem: a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok esetében a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb körben minősül „szükségesnek és arányosnak”. [57]

A 13/2014. (IV.18.) AB határozat abból a szempontból is előremutató, hogy

- büntetőüggyel összefüggésben,
- alkotmányjogi panasz alapján,
- a közlés kontextusát vizsgálva,
- a IV. Alaptörvény-módosítás alapján hozta meg az AB.

Mint kifejtette, „az Alkotmánybíróság eddig nem jelölhette ki azt az alkotmányos mércét, amely a jogalkalmazóknak segítséget nyújthat a közügyek vitatását érintő tényállítások és értéktételek megkülönböztetéséhez. ... Így a konkrét üggyel összefüggésben az Alkotmánybíróság érdemi határozata a jövőre nézve általánosan is megfogalmazhatja azokat a szempontokat, amelyekre figyelemmel a közszereplők bírálatával összefüggő véleménynyilvánítási ügyeket megítélő bíróságok az Alaptörvényből fakadó követelményekkel összhangban foglalhatnak állást a közéleti vitákban elhangzó tényállítások és értéktételek megkülönböztetéséről {erről hasonlóan lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [33]}.”[20]

A 13/2014. (IV.18.) AB határozat alapján a jogalkalmazás során a következőkről kell dönteni:

a) Közügyekben való megszólalás-e?

„A nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a

közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját.” (13/2014. (IV.18.) AB határozat [39])

██████████ a GVH eljárás valóságghú bemutatása közügynek minősül.

A következő annak vizsgálata, hogy ehhez kapcsolódnak-e ██████████ vonatkozó közlések.

██████████ vezérigazgató volt a ██████████ 2016. ██████████-én lemondott a ██████████ vezérigazgatói tisztségéről. Ezt követően indult a versenyfelügyeleti eljárás. ██████████ tehát nem volt közszereplő. A kormánybiztosi kinevezése nem áll összefüggésben azzal, hogy a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette a GVH a ██████████ ellen.

Itt is felhívható Dr. Paczolay Péter 1/2015. (I.16.) AB határozathoz fűzött párhuzamos véleménye, mely szerint meghatározóvá válik a közügyekkel való konkrét összefüggés megléte vagy hiánya. [69]

Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet nem vizsgálta meg, hogy a ██████████ érintő véleménynyilvánítás bármilyen módon kötődik-e közvitához. Ennek hiányában a jelen esetben nem hívhatók föl alkotmányosan a fokozott bírálhatóság mércéi.

Ha a T. Alkotmánybíróság nem ért egyet az indítványozóval, akkor a következőt kell vizsgálni.

b) Tényállítás vagy értékítélet

Az Alkotmánybíróság felhívta az EJEB gyakorlatát. „Az EJEB a már felhívott *Lingens kontra Ausztria* ügyben helyezkedett először arra az álláspontra, hogy egy-egy közlés megítélésekor szükséges különbséget tenni tényállítások és értékítéletek között. A különbségtétel lényege, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, addig az értékítéletek bizonyíthatóságáról, vagyis azok igazságtartalmáról nem is lehet beszélni [EJEB, *Lingens kontra Ausztria* (9815/82), 1986. július 8., 42. bekezdése]. A különbségtétel jelentősége éppen ebben áll: az értékítéletek bizonyítását nem is lehet megkívánni, így azok önmagukban élvezik a véleményszabadság oltalmát. Az EJEB felfogása szerint amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható akkor tényállításról van szó.”

Annak megítélése után, hogy a nyilvános közlés közügyekben való megszólalás, „hasonló szempontok alapján abban szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e.” (13/2014. (IV.18.) AB határozat [40])

Ezek a szempontok a következők:

- a közlés megjelenésének módja, körülményei és a vélemény tárgya, kontextusa,
- a médium típusa, a közlés apropóját adó esemény, illetve az arra érkező reakciók és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepe,
- a kijelentés tartalma, stílusa, illetve a közlés aktualitása, valamint célja.

A másodfokú bíróság nem az AB határozatban megfogalmazottakat vette figyelembe.

A bíróság 1. közlésnek tekintette a következő szöveget: „
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]”

Álláspontja szerint „a közlés értékítélet jellegét tükrözi a szerzőnek az 1. pontban tett minősítése (a vizsgálat meglepő eredménye, a bírságok érdekes alakulása)”.

A fentiekből látszik, hogy nem azok a mozzanatok (*meglepő eredménnyel zárul a vizsgálat, a bírságok érdekesen alakultak*) fontosak, amelyekhez a szerző jelzöt kapcsolt, hanem az, hogy
[REDACTED]
[REDACTED].

A másodfokú bíróság szerint „a közlés értékítélet tartalmát testesíti meg az egész cikk, és feljelentésben is nevesített részek feltételes módú megfogalmazása [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED].[14]

Ezek azonban csak ügyes újságírói fogások voltak, amivel elferdítette a szerző a GVH eljárását, határozatát. Valójában arra utalt, hogy

- a GVH határozat megállapításai ellenére [REDACTED] kartellezésben vett részt,
- [REDACTED] illetve a korábban általa vezetett [REDACTED] részese, illetve hasznélvezője volt a kartellnek,
- a meginduló GVH eljárásban a felelősségre vonás elmaradása pedig csak [REDACTED] [REDACTED] politikai kapcsolatainak, az általa betöltött pozícióknak köszönhető.

Ebbe az irányba mutatott a bíróságok által 10. közlésnek tekintett írás: „A [REDACTED] [REDACTED] vezette [REDACTED] először vizsgálták, ráadásul a náluk tartott razzia során foglalták le a kartellt bizonyító egyik legfőbb, részletes exceltáblát.”

Ehhez a szöveghez hozzáfűzte a másodfokú bíróság, hogy „az ártatlanság véelme miatt nem alkalmas a becsület csorbítására”. [11] Nem érthető, hogy ez a törvényszéki megjegyzés, hogyan értelmezhető, hiszen nem büntetőeljárás, hanem versenyfelügyeleti eljárás folyt, és abban sem a [REDACTED] [REDACTED] sem [REDACTED] [REDACTED] nem bírságolta meg a GVH. Másrészt, értelmezhetetlen is, hiszen ilyen alapon senkinek a sérelmére nem lehetne a „tolvaj” vagy éppen „XY lopott” kifejezésekkel becsületsértést vagy rágalmazást elkövetni, ha elítélték azért nem, ha nem ítélték el (mert pl. büntetőeljárás sem indult), akkor meg az ártatlanság véelme miatt nem.

Amennyiben a Fővárosi Törvényszék az Alkotmánybíróság által felvázolt szempontokat vizsgálta volna, akkor tényközlést állapított volna meg. A cikkben ugyanis [REDACTED] nemcsak súlyos versenyjogi jogsértésekről (kartellezésről) ír, de uniós pályázati forrásokkal, közpénzekkel kapcsolatban bűncselekmények elkövetését állítja, továbbá, hogy [REDACTED] [REDACTED] ellen kormánybiztosi pozíciója miatt nem folyt, nem indult eljárás és nem történt megállapítás.

Megjegyzendő, hogy további két érv szól a mellett, hogy a vizsgált közlések tényközlések:

Az EJEB hivatkozott gyakorlata szerint, ha az állítások valóságtartalma vizsgálható, akkor ebből következően tényállításról van szó.

A sajtó-helyreigazítás nem vehető igénybe értékítéletekkel szemben. Ezt kimondja a 2010. évi CIV. törvény, amelynek 12. § (1) bekezdése szerint *„Ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan **tényt** állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való **tényeket hamis színben tüntetnek fel**, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely **tényállítása** valótlan, illetve megalapozatlan, mely **tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.**”*

██████████ kérelmére az ██████████ a sajtó-helyreigazításnak eleget tett. Ezzel implicite elismerte, hogy ██████████ tényre közvetlenül utaló kifejezést használt.

c) Alkotmányos mérce

A tényállítások és az értékítéletek esetén más alkotmányossági mérce érvényesül. Az Alkotmánybíróság szerint a tényállítások alkotmányos védelme mindenekelőtt azok valóságtartalmától függ (36/1994. (VI.24.) AB határozat). Ez a dogmatikai elv az Alaptörvény hatályba lépése miatt sem változott.

A 13/2014. (IV.18.) AB határozat szerint *„a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető.”* [41]

A 3328/2017. (XII.8.) AB határozat rámutat, hogy *„a közügyekben történő védett véleménynyilvánítás körében a tény valóságtartalmának a tisztázása az Alkotmánybíróság álláspontja szerint továbbra is hangsúlyos kérdés marad. A tény valóságának a megállapítása valóságbizonyítás elrendelése útján történik. A régi Btk. 182. § (1) bekezdésének és a Btk. 229. § (1) bekezdésének egyező szövege szerint „nem büntethető az elkövető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény valónak bizonyul”, vagyis a büntetőeljárásban a terhelt a tény valóságtartalmának a bizonyításával eredményesen védekezhet.”*[85]

A 29/2019. (XI.4.) AB határozat a valóságbizonyítás eljárási vonatkozásával foglalkozik. Kimondja, hogy *„a véleménynyilvánítás szabadságának egyik garanciája, hogy a bíróságok az alapeljárás keretében is vizsgálják a terhelti állítás valóságtartalmát, és a terheltnek formalizált keretek között van lehetősége eljárási jogainak érvényesítésére.”*[45]

Megállapítható tehát, hogy a bíróságnak a valóságbizonyítást el kellett volna rendelni.

d) Bűnösség

A büntetőeljárásban elítéléshez vezethet, ha a terhelt valóságbizonyítása nem sikeres. Az Alkotmánybíróság azonban 1994-ben - a büntetőjog dogmatikájával ellentétben - további bűnösségi elem vizsgálatát írta elő. Lényegében a New York Times Co. v. Sullivan (376 U.S. 254 (1964)) ítéletet vette alapul.

A 36/1994. (VI.24.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy *„a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés*

használata pedig csak akkor büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint - az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel - elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.”

Az Alaptörvény hatályba lépésekor az Alaptörvény alapjogi katalógusa a szabadság mellett a felelősséget is hangsúlyozza, így egyértelmű, hogy a vélemény-nyilvánítási szabadság gyakorlása esetében sem mellőzhető annak vizsgálata, hogy ezt felelősségteljesen tették-e.

A 13/2014. (IV.18.) AB határozat fenntartotta az 1994-es alkotmányos követelményt: „*a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el. Az ilyen becsületsértésre alkalmas tényállítások a rágalmozás bűncselekményének törvényi tényállási elemei közé illeszkednek, így büntetendők.*”[41]

A 3328/2017. (XII.8.) AB határozat is leszögezte, hogy „*a valóságbizonyítás sikertelensége azonban a védett véleménynyilvánítás körében nem vezethet automatikusan az elkövető bűnösségének a kimondásához.*”[85] Változást hozott abban, hogy „*a tényállás gondatlansággal is megvalósítható alakzatához kapcsolódó, elsőként az Abh1. (36/1994. (VI.24.) AB határozat) rendelkező részében rögzített, majd az Abh4.-ben (13/2014. (IV.18.) AB határozat) megerősített alkotmányos szempontot az Alkotmánybíróság a jövőre nézve nem tartja fenn.*”[84]

Azzal, hogy csak a szándékosan valótlan tényállításokat tekintette büntethetőnek az AB, megerősítette a véleménynyilvánítási szabadság védelmét.

Ez a jelentős változás azonban nem maradt tartós! A 3145/2018. (V.7.) AB határozat ismét leszögezte, hogy „*a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el.*”[54]

Az AB visszatért tehát a tényállításokkal kapcsolatban a 13/2014. (IV.18.) AB határozatban kimondottakhoz, így jelenleg vizsgálni kell, hogy a terhelt a foglalkozása által megkívánt körültekintést elmulasztotta-e.

A MÚOSZ etikai kódexe³ rögzíti, hogy „*Az újságírói szakma jogokkal, kötelezettségekkel, és felelősséggel jár. A tényfeltárást csak az információk valóságosságának és a vélemények tisztességének követelménye, továbbá az információ megszerzésének törvényes feltételei korlátozhatják.*” A 2.3. pont szerint „*Az információs verseny sem indokolhatja, hogy ellenőrizetlen, a valóságnak meg nem felelő, illetve a közéleti szerepléstől független magánéleti információkat közöljenek, s ezzel az érintett személyiségi jogai sérüljenek.*” A 3.1.1. pont kimondja, hogy „*Az újságírónak tiszteletben kell tartania az ember személyiségi jogait és méltóságát. Nem állíthat valótlanosságot, nem használhat a jó hírnév, becsület csorbítására alkalmas sértő kifejezéseket.*” A 4.1. pont megállapítja, hogy „*Az újságíró és szerkesztő írásban, online alkotásban, műsorban szándékosan vagy gondatlanságból*

³ <https://muosz.hu/kodexek/ujsgairoi-etikai-kodex/>

valótlanságot nem állíthat, köteles a tényeket és adatokat az adott helyzetben elvárható gondossággal ellenőrizni.”

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) több ügyben felhívta arra a figyelmet, hogy az Egyezmény 10. cikke sem garantál korlátlan szólásszabadságot a sajtónak. A 10. cikk (2) bekezdése értelmében e jog gyakorlása **kötelezettségekkel és felelősséggel jár együtt**, amelyek különös jelentőséget nyernek, amikor más személyek jó hírnevét támadják.⁴

Rendszeresen hangsúlyozza azt is az EJEB, hogy az újságíróknak kötelezettségeik teljesítésekor meg kell felelniük a felelős újságírás elveinek, nevezetesen jóhiszeműen kell eljárniuk, pontos és megbízható információt kell közölniük, objektíven meg kell jeleníteniük a nyilvános vitában résztvevők véleményét és tartózkodniuk kell a merő szenzációhajhásztól.⁵

A cikkből megállapítható, hogy [REDACTED] ismeri a GVH határozatot, hiszen meghatározott pontokra kifejezetten hivatkozik is.

Eljárása nem tekinthető jóhiszeműnek, hiszen a sérelmezett írás szöges ellentétben áll a GVH határozatában foglaltakkal, ez pedig a betekinthető változat alapján is teljesen egyértelmű.

Nem pontos és megbízható információkat közölt, hiszen ha ezt tette volna, akkor a nyilvánosságot a GVH határozatnak és a ténytudásnak megfelelően a [REDACTED] vonatkozásában az eljárás megszüntetésének tényéről, [REDACTED] vonatkozásában pedig arról kellett volna tájékoztatni, hogy esetében semmilyen a kartellel összefüggő tevékenységet nem állapítottak meg. Ezzel szemben a cikk továbbra is gyanúban tartja mind a [REDACTED] mind [REDACTED] és azt a hamis látszatot kelti, hogy bármilyen közük lett volna a kartellhez.

A cikk teljesen egyoldalú, tendenciózus, amit nemcsak az bizonyít, hogy folyamatosan a GVH határozatában foglaltakkal ellentétes látszatot kelt, hanem az is, hogy az újságró mégcsak nem is törekedett az érintett megkeresésére, megszólaltatására, álláspontjának bemutatására.

A cikk teljes egészében nélkülözi a kiegyensúlyozottságot, az mindössze a szerző egyoldalú, az objektív tényekkel nyilvánvalóan ellentétes, manipulatív állításait tartalmazza.

[REDACTED] tudatosan valótlán állításokat tett. A cikk szerzőjét jól láthatóan nem az objektív tényfeltárás, vagy a valóság hű tájékoztatás igénye vezette, hanem [REDACTED] vagy nyilvánosság előtti lejáratásának szándéka.

e) Az értékítélet nem élvez abszolút védelmet

Amennyiben az Alkotmánybíróság helyesnek ítéli, hogy a Fővárosi Törvényszék értékítéletnek minősítette a sérelmezett közlést, akkor vizsgálni kell az értékítélet védelmét.

⁴ CASE OF McVICAR v. THE UNITED KINGDOM (Application no. 46311/99) § 73.

⁵ CASE OF PEDERSEN AND BAADSGAARD v. DENMARK (Application no. 49017/99) § 78, CASE OF BLADET TROMSØ AND STENSAAS v. NORWAY (Application no. 21980/93) § 65.

A 36/1994. (VI.24.) AB határozat a becsületsértés tényállásával kapcsolatban alkotmányos követelményként rögzítette, hogy „*A hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas - e minőségére tekintettel tett -, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető*”. A határozat indokolása kiemelte, hogy „*A társadalom békéjének, demokratikus fejlődésének védelme nem igényli a büntetőjogi beavatkozást a hatóságok, hivatalos személyek tevékenységének, működésének olyan kritikájával, negatív megítélésével szemben sem, amely becsületsértő, gyalázkodó kijelentések, magatartások formájában nyilvánul meg*”.

Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása 5. cikk (2) bekezdése 2013. IV. 1-ei hatállyal beiktatta a IX. cikk (4) bekezdését, mely szerint „*A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.*”

2014-ben az Alkotmánybíróság két alkalommal is foglalkozott e rendelkezés értelmezésével, melyet polgári jogi és büntetőjogi megközelítésben is vizsgált.

A 7/2014. (III.7.) AB határozat az értékítéletekkel kapcsolatban finomította az alkotmányos követelményrendszert. E szerint a közügyekkel összefüggésben megfogalmazott, közhatalmat gyakorló személyre vagy közszereplő politikusra vonatkozó, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás főszabály szerint polgári jogi felelősségre vonásnak, és így értelemszerűen büntetőjogi felelősségre vonásnak sem lehet alapja. A közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti. Indokolt lehet a polgári jogi felelősségre vonás abban a szűk körben is, amikor a megfogalmazott vélemény az érintett személy emberi státuszának teljes, nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadásaként már az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik.[62]

A változást még nyilvánvalóbbá teszi a 13/2014. (IV.18.) AB határozat, melyben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, a korábbi alkotmánybírósági gyakorlathoz képest hangsúlyozza, hogy a véleményszabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jó hírnév védelme. **Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a puszta megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Ezen kívül nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérésében öltenek testet.**[40]

A testület a 3333/2018. (X.26.) AB határozatban is a fent idézett mércét alkalmazta, és úgy ítélte meg, hogy „*egy közhatalmat gyakorló személy hivatali tevékenységével összefüggésben nem álló, lealacsonyító szándékú, a személyiség lényegét érintő kifejezések nem tartoznak a véleménynyilvánítás által védett körbe*”. [37]

Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése tehát változást eredményezett az alkotmánybírósági gyakorlatban.

A Fővárosi Törvényszék az értékítéletekkel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy „*A hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas -*

e minőségére tekintettel tett -, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető”.[16] A 36/1994. (VI.24.) AB határozat felhívása nélkül végzését erre az AB által - a fentiek szerint - pontosított és felülírt kitételekre alapította. Ezzel megsértette a hatályos alkotmányos követelményt, hiszen vizsgálatát a 13/2014. (IV.18.) AB és a 3333/2018. (X.26.) AB határozatokban foglaltakra kellett volna alapoznia.

Nem adott számot arról sem, hogy a terhelt azon közlései, melyek [REDACTED] mint magánszemélyt kartellezéssel, bűncselekménnyel hozzák összefüggésbe, miért nem sértik az emberi méltóságot. Álláspontunk szerint egy magánszeméllyel kapcsolatban ilyen kijelentések megtétele lealacsonyító, öncélú közlés, ami kimerítette a becsületsértést.

III. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

III.1. Nyilatkozat arról, hogy az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Büntetőeljárást megszüntető végzés esetén nem értelmezhető.

III.2. Jelen alkotmányjogi panaszhoz csatolom a meghatalmazás eredeti példányát.

III.3. Az indítványozó a neve közzétételéhez nem járult hozzá.

III.4. Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata

Ügyfelem érintettségének alátámasztására másolatban csatolom a feljelentést, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 3.Bpk.III.855/2020/5. számú végzését, a fellebbezés indoklását és a Fővárosi Törvényszék 29.Bpkf.10.804/2020/5. számú végzését.

Budapest, 2021. február 2.

Tisztelettel:

[REDACTED]
Dr. Gellér Balázs József
irodavezető ügyvéd

Melléletek:

1. sz. melléklet: ügyvédi meghatalmazás
2. sz. melléklet: feljelentés
3. sz. melléklet: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 3.Bpk.III.855/2020/5. számú végzése
4. sz. melléklet: fellebbezés
5. sz. melléklet: Fővárosi Törvényszék 29.Bpkf.10.804/2020/5. számú végzése